

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ К.Д.УШИНСЬКОГО»**

**КОМУНАЛЬНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ
ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ»**

*Присвячена 200-річчю
Південноукраїнського національного
педагогічного університету імені К.Д.Ушинського*

ОСВІТНІ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ДУХОВНОЇ ТА СВІТОГЛЯДНОЇ КУЛЬТУРИ ОСОБИСТОСТІ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

**МАТЕРІАЛИ
Всеукраїнської наукової конференції**

20-21 квітня 2017 р.

Частина I

Дніпро-Одеса

2017

О.Г. Черкасова

ДЗ «Дніпропетровська медична академія МОЗ України»

ГУМАНІТАРНИЙ АСПЕКТ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ ЯК НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА ОСВІТИ СТУДЕНТА-МЕДИКА

Актуальність роботи полягає в необхідності формування у студентів-медиків гуманістичної свідомості як основи для формування різнобічно розвинутої особистості, лікаря гуманістичної орієнтації. Відомо, що вищий навчальний заклад є не тільки центром науки і освіти, а й фактором відтворення духовного життя суспільства.

Професія медика завжди займала особливе місце серед інших професій як за основними змістовними характеристиками праці: інтелектуальність, творчість, особлива відповідальність за результати; так і по соціокультурній місії в суспільстві. Освіта лікаря не може обмежуватися комплексом медичних знань, хоча їм, безумовно, відводиться першорядне значення. Варто відзначити, що аспект фундаменталізації вищої медичної освіти завжди був предметом обговорень не тільки в медичних вузах, але і в колах наукової громадськості. Гуманітарний аспект медичної освіти відображає парадигму гуманітарних проблем професійної діяльності лікаря - це і проблеми взаємин з пацієнтами, членами їх сімей та колегами, і питання медичного права, проблеми цілісного підходу в профілактиці і лікуванні захворювань, аспекти впливу наукових відкриттів на безпеку і поліпшення здоров'я людини, проблеми обміну передовим професійним досвідом [3].

Не можна не відзначити, що гуманітарна підготовка медика повинна відрізнятися від гуманітарної підготовки фахівця іншого профілю. На жаль, на теперішній час у більшості студентів, в тому числі студентів-медиків, відсутні потреби в гуманітарному знанні, спостерігається нівелювання значення гуманітарної культури [1]. Багато студентів переконані, що людині з вищою медичною освітою не обов'язково володіти знаннями в області всесвітньої, а вже тим більше, національної історії, філософії, культурології. Причина цього, ймовірно, криється не тільки в якійсь дегуманізації вищої освіти, а й у нестачі довузівської загальнокультурної підготовки. Таким чином, завдання гуманітарної освіти під час навчання - сформуванню у майбутнього лікаря усвідомлену потребу в моральному вдосконаленні, зміцнити його віру в можливість використання гуманітарних знань на благо людини, переконати його в існуванні чітких критеріїв зла і добра. Інакше неминуче виникає небезпека спотворення ідеалів, традиційно прийнятих в медицині, коли принцип «все для блага пацієнта» підміняється принципом «пацієнт для блага медицини і конкретного лікаря».

На перший план, поряд з професійним мисленням, висуваються вимоги до гуманістичної професійної свідомості і особистості фахівця як до людини, що займає особливу позицію - позицію надання допомоги, особистої відповідальності та участі в долі пацієнта. Саме тому в систему медичної освіти включені дисципліни, предметом яких є людина і суспільство - такі, як філософія, культурологія, біоетика.

Одним з важливих і складних завдань є інтеграція гуманітарної складової в спеціальні клінічні дисципліни. На 4 курсі під час вивчення «Внутрішньої медицини. Модуль 1» студенти вчаться налагоджувати гуманістичні відносини з пацієнтами та членами їх сімей, взаємодіяти з іншими фахівцями охорони здоров'я, працювати в команді. В цей час формується розуміння, що вміння і на-

вички комунікативного характеру, такі як вміння налагоджувати контакт з пацієнтом і встановлювати духовний зв'язок, здатність справляти позитивний психологічний вплив на пацієнта, вселяти віру і надію на зцілення, є потужним фактором одужання хворого. На практичних заняттях і під час виробничої практики з терапії студенти отримують перші уроки медичної деонтології. Приходить розуміння, що ставлення лікаря до хворого може надавати різний вплив на нього: як позитивний, так і негативний. Студенти-медики вчаться встановлювати з пацієнтом довірчі відносини і перетворювати його в свого союзника, це призводить до об'єднання спільних зусиль, що значно підвищує шанси на одужання. Гуманізація відносин - в системах - «охорона здоров'я - населення», «медична установа - клієнт», «лікар - пацієнт», «лікар - сім'я пацієнта» - цей важливий напрямок професійної діяльності лікаря не може бути реалізованим без озброєння майбутніх фахівців комплексом соціальних і психолого - медичних компетенцій в стінах медичного вузу.

Для реалізації цих цілей важливо оптимізувати систему взаємин викладач-студент. У зв'язку з цим постає проблема психолого-педагогічної культури викладача медичного навчального закладу, здатного налагоджувати гуманістичну взаємодію зі студентами для реалізації їх творчого потенціалу, стимулювання саморозвитку й самовдосконалення на основі врахування вікових та індивідуальних психологічних особливостей, безумовного прийняття унікальності кожної особисті [2, с.116].

Таким чином, кінцевим результатом і основною метою гуманітарної підготовки майбутніх лікарів є формування соціокультурної компетентності випускників медичних вузів. Успіх на цьому шляху можливий тільки в результаті комплексного системного, інтеграційного підходу до спадкоємності у викладанні гуманітарних дисциплін, обов'язкового міждисциплінарного взаємозв'язку.

Список використаних джерел

1. Микиртічан Г. Л. Гуманитарная составляющая высшего медицинского образования [Электронный ресурс]./ Г. Л. Микиртічан. –Режим доступа: <http://www.zdrav.ru/library/publications/detail.php?ID=1906>.
2. Налужна Т.В. Гуманізація освітнього процесу та формування духовних цінностей студентської молоді в контексті Болонського процесу /Т.В.Налужна //Архів клінічної медицини. - 2013. - №2(19)- С.114-116.
3. Ягенич Л. В., Акулова М. Е. О проблеме гуманизации высшего медицинского образования [Электронный ресурс]/ Л. В. Ягенич, М.Е.Акулова// Педагогічні науки. Збірник наукових праць. - 2013.- Випуск 112.- Режим доступа: http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/123456789/9922/1/Yagenich_Akulova.pdf

З. В. Юрченко

*ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»,
м. Івано-Франківськ*

КУЛЬТОРОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД ДО ВИЯВЛЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНИХ УМОВ РОЗВИТКУ НАУКОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ ОСОБИСТОСТІ

Психологічні умови та механізми розвитку наукового потенціалу особистості розглядаються нами як певні незалежні величини, що здійснюють вплив на складові наукового потенціалу та рівні його актуалізації як системного утворення. Культурологічний підхід дозволяє розглядати проблему формування особистісних якостей дослідника, науковця через призму загальнокультурного фону соціуму, на засадах гуманізації освітнього простору.